

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Z OBSAHU:

| Cenově dostupnější a bezpečnější energie |

| Ukončení závislosti na ruském plynu |

| Evropská rada k aktuální situaci |

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

už je to více než měsíc, kdy ruská armáda vtrhla na Ukrajinu a začal tak ozbrojený konflikt, který ovlivňuje dění v celé Evropě. V souvislosti s pokračující ruskou invazí se jeví jako naprosto stěžejní omezit závislost na ruském plynu s cílem, aby se Evropa zbavila nejistoty z potenciálního rizika zastavení dodávek tohoto pro Evropu důležitého paliva. Původně plánovaný rok 2030 pro snížení spotřeby plynu v EU se vzhledem k současným okolnostem jeví jako příliš pozdní. Evropská komise proto intenzivně připravuje řadu opatření, například na vytvoření dostatečných zásob zemního plynu pro příští rok, zajištění alternativních dodávek či podporu projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Mezinárodní energetická agentura (IEA) také uveřejnila deseti bodový plán, ve kterém navrhuje Evropské unii řadu konkrétních opatření, jak snížit závislost na ruském plynu. Kromě zajištění alternativních dodávek zemního plynu navrhuje také omezit spotřebu plynu ve veřejných budovách a v domácnostech. IEA také poukazuje na to, že z peněz, které Evropská unie posílá Rusku za dodávky plynu, může být financována ruská agrese vůči Ukrajině. Dalším aktuálním tématem dnešních dní je pokračující francouzské předsednictví v Radě EU, během něhož se lídři všech členských států sešli v historickém zámku ve Versailles. Převládajícím tématem jejich diskuse byl pochopitelně válečný konflikt na Ukrajině; nicméně jejich diskuse se soustředila i na vysoké ceny řady důležitých komodit či vybudování odolnější a konkurenceschopnější hospodářské základny. V diskusi na toto téma pak pokračovali na Evropské radě v Bruselu, které se zúčastnil také prezident USA Joe Biden. Předmětem společné dohody bylo mimo jiné navýšení dodávek zkapalněného plynu do EU. Je zjevné, že cesta ke zbavení se závislosti na ruském plynu nebude snadná, mezi zástupci jednotlivých zemí ale panuje jasná shoda, že k tomu musí dojít. Evropská komise zároveň zdůrazňuje, že v současné době je důležitější než kdy jindy, aby země sedmadvacítky postupovaly společně a jednotně. Děním v Evropě samozřejmě nerezonovalo jen téma války na Ukrajině. Dne 15. března například došlo ke schválení obecného přístupu Rady k návrhu nařízení na zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM).

Příjemné čtení přeje, Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Free-images.com.

Cenově dostupnější
a bezpečnější energieUkončení závislosti
na ruském plynuPovinné zásoby
zemního plynuCENOVĚ DOSTUPNĚJŠÍ
A BEZPEČNĚJŠÍ ENERGIE

Evropská komise dne 8. března zveřejnila sdělení, ve kterém nastiňuje řadu opatření pro zajištění cenově dostupnější a bezpečnější energie, včetně vytvoření dostatečných **zásob zemního plynu** na příští zimu. V souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu dokument zahrnuje **plán „REPowerEU“**, jehož cílem je ukončení závislosti EU na ruském plynu, a to „mnohem dříve“ než v roce 2030. Komise zdůrazňuje, že bezpečné dodávky energie dnes víc, než kdykoliv jindy vyžadují koordinovanou činnost na úrovni EU a vzájemnou spolupráci všech členských států.

Navrhovaná řešení pro zajištění cenově dostupné energie navazují na **soubor nástrojů** z října loňského roku. V aktuálním **sdělení** pro cenově dostupnější energie Komise deklaruje, že zvaží veškerá možná mimořádná opatření, aby omezila dopad cen plynu na ceny v oblasti výroby elektřiny. Potvrzuje, že členské státy mohou za současné situace

v zájmu ochrany zákazníků uplatnit cenovou regulaci (bližší pokyny v příloze č. 1).

Evropská komise také avizuje, že posoudí možnosti, jak zlepšit uspořádání trhu s elektřinou s cílem využít výhody nízkonákladové energie. V této souvislosti zohlední očekávanou závěrečnou zprávu Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER).

Pokud jde o veřejnou podporu přijala Evropská komise dne 23. března **dočasný krizový rámec**, aby mohly členské státy využít flexibilitu stanovenou v pravidlech státní podpory a podpořit tak hospodářství v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu. Dočasný krizový rámec stanoví tři druhy podpory: omezené částky podpory, podporu likvidity ve formě státních záruk a subvencovaných úvěrů a podporu na vyrovnání vysokých cen energie. Dočasný krizový rámec bude platit do konce letošního roku.

Cenově dostupnější
a bezpečnější energie

Ukončení závislosti
na ruském plynu

Povinné zásoby
zemního plynu

UKONČENÍ ZÁVISLOSTI NA RUSKÉM PLYNU

V důsledku ruské invaze na Ukrajinu a nestabilní geopolitické situace navrhuje Evropská komise ukončit závislost na ruských fosilních palivech mnohem dříve než do roku 2030. Plán **REPowerEU** by mohl celý proces značně urychlit a snížit poptávku po ruském plynu o dvě třetiny již do konce letošního roku.

Evropská komise uvádí, že uskutečněním balíčku Fit for 55 se do roku 2030 sníží spotřeba plynu o 30 %, tj. zhruba o 100 miliard m³. Zavedení dalších opatření (nad rámec balíčku Fit for 55) má potenciál tento objem navýšit na úsporu 155 miliard m³, což odpovídá objemu zemního plynu dováženého z Ruska.

Plán REPowerEU, který má zvýšit odolnost energetického systému celé EU, je založen na dvou pilířích: diverzifikace dodávek plynu a snižování závislosti na fosilních palivech prostřednictvím zvyšování podílu obnovitel-

ných zdrojů a zlepšování energetické účinnosti.

Co se týká diverzifikace dodávek plynu, hodlá Komise pokračovat v rozhovorech ohledně zajištění alternativních dodávek zemního plynu, a to prostřednictvím plynovodů i dodávek zkapalněného plynu (LNG). Mezi země, které dodávají plyn do EU, patří USA, Norsko, Katar, Ázerbájdžán, Alžírsko či Egypt. Dne 25. března zveřejnila Evropská komise **společné prohlášení** s USA o evropské energetické bezpečnosti. V rámci plánované spolupráce zajistí Spojené státy americké společně s mezinárodními partnery v letošním roce dodatečných 15 miliard m³ LNG s očekávaným dalším nárůstem do budoucna.

Evropská komise dále navrhuje zdvojnásobit (oproti balíčku Fit for 55) cílovou hodnotu pro biometan, čímž by se do roku 2030 dosáhlo roční produkce v objemu 35 miliard m³. Další 25 až 50 miliard m³ zemního plynu dováženého z Ruska může nahradit dovoz (10 Mt) a navýšení výroby vodíku (nad rámec balíčku Fit for 55). V této souvislosti hraje významnou roli i vodík z jaderných zdrojů. Komise posoudí, do jaké míry je nutné posílit

investice do plynárenské infrastruktury, která bude připravená na přepravu vodíku.

Další významný potenciál pro snížení závislosti na ruském plynu Komise vidí v rychlejším zavádění obnovitelných zdrojů a zlepšení energetické účinnosti. Pokud by spoluvůrci navýšili ambice v rámci balíčku Fit for 55 pro zavádění fotovoltaické a větrné energie, mohla by se spotřeba plynu do roku 2030 snížit až o 170 miliard m³. S cílem urychlit tento proces Komise hodlá předložit sdělení, ve kterém navrhne strategii pro urychlené zavádění střešních solárních systémů. Zároveň podpoří rozvoj hodnotového řetězce solární a větrné energie a tepelných čerpadel. Komise uvádí, že každých 10 milionů tepelných čerpadel instalovaných v domácnostech by ušetřilo 12 miliard m³ zemního plynu.

Pokud jde o průmyslové podniky, vidí Komise řešení v urychleném zavádění obnovitelného vodíku a nákladově konkurenceschopné elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Podmínkou pro urychlení projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů je zjednodušení povolenacích řízení. Komise proto vyzývá členské státy, aby projekty v oblasti

ENERGETICKÁ POLITIKA EU

ENERGETIKA V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

Cenově dostupnější
a bezpečnější energie

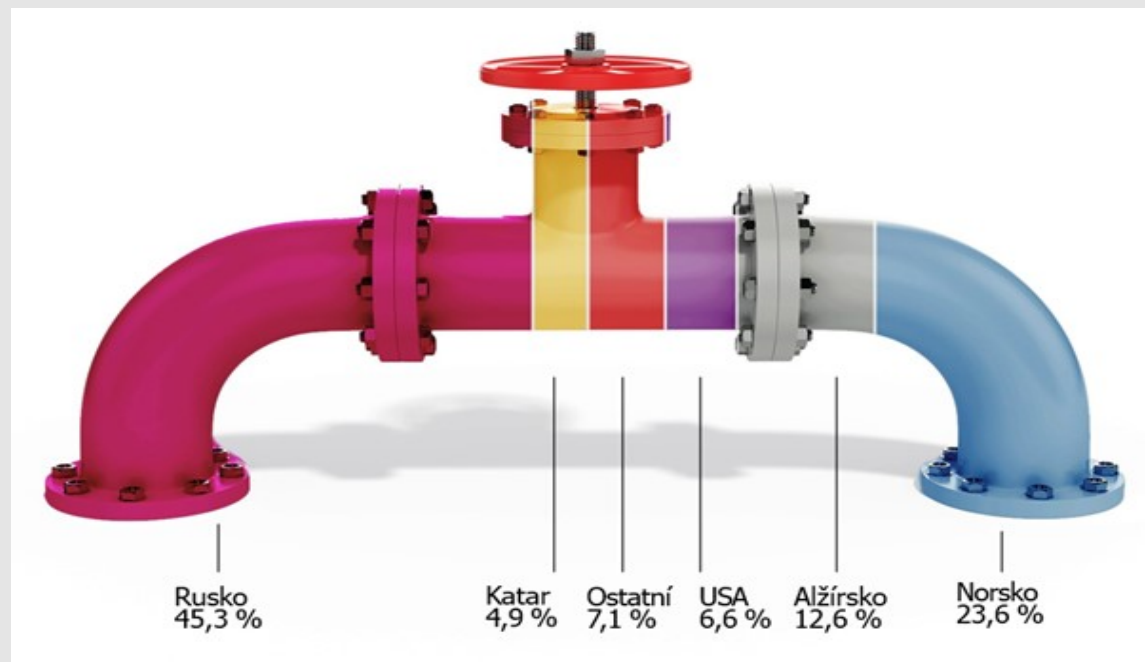
Ukončení závislosti
na ruském plynu

Povinné zásoby
zemního plynu

obnovitelných zdrojů, včetně distribuční soustavy, byly považovány za projekty veřejného zájmu, čímž by se na ně vztahovala nejrychlejší plánovací a povolovací řízení. Zároveň avizuje, že v květnu zveřejní doporučení k urychlení těchto povolovacích řízení. Společně s Evropskou investiční bankou (EIB) Komise dohodne finanční mechanismus na podporu rozvoje dohod o nákupu elektřiny (tzv. Power Purchase Agreements - PPA) v EU.

Podrobný plán REPowerEU předloží Evropská komise v květnu. Zároveň posoudí možnosti optimalizace uspořádání trhu s elektřinou a je připravena navrhnout plán úspor energie v EU.

Poměr dovozů zemního plynu do EU, 2021

Zdroj: Evropská komise

Cenově dostupnější
a bezpečnější energie

Ukončení závislosti
na ruském plynu

Povinné zásoby
zemního plynu

POVINNÉ ZÁSoby ZEMNÍHO PLYNU

Evropská komise zdůrazňuje, že pro zajištění dostatečných zásob zemního plynu pro příští zimu je nezbytné začít bezodkladně s plněním zásobníků v celé EU. Zároveň poukazuje na skutečnost, že bezpečné dodávky energie dnes více než kdykoliv jindy vyžadují koordinovanou činnost na úrovni EU a vzájemnou spolupráci členských států.

V návaznosti na [sdělení](#) pro cenově dostupnější energie a [Versailleskou deklaraci](#) představila Evropská komise dne 22. března [návrh nařízení](#) o zajištění bezpečných dodávek plynu.

Komise požaduje, aby členské státy do 1. listopadu letošního roku povinně zaplnily podzemní zásobníky plynu nejméně na 80 % kapacity. V následujících letech se toto minimum zvýší na 90 % s průběžnými cíli od února do října. Provozovatelé skladovacích zařízení by měli o úrovních jejich naplně-

ní informovat vnitrostátní orgány.

V rámci pobídek pro doplnění zásob navrhuje Komise 100 % slevu z kapacitních přepravních tarifů na vstupních a výstupních bodech zásobníků. Kromě toho by členské státy měly mít možnost navrhnout další pobídky ke skladování plynu, např. formou finanční podpory, kompenzace či záruk podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, který umožňuje podporu v případě vážné poruchy hospodářství. Zároveň mohou členské státy ukládat sankce a pokuty.

Legislativní návrh řadí zařízení na skladování plynu pod kritickou infrastrukturu. Komise navrhuje povinnou certifikaci všech provozovatelů skladovacích zařízení, a to s cílem zabránit rizikům plynoucím z vlastnictví zásobníků (osobou ze třetí země). Necertifikovaní provozovatelé zařízení na skladování plynu se pak budou muset vlastnictví nebo kontroly nad nimi vzdát.

Se záměrem koordinovat doplňování zásob zemního plynu na úrovni EU navrhuje Komise cílená opatření, vč. vytvoření pracovní skupiny pro společné nákupy plynu.

Nařízení vstoupí v platnost poté, co projde řádným legislativním procesem v Evropském parlamentu a Radě. Komise vyzvala členské státy, aby vzhledem k mimořádné situaci jednaly, jako by nařízení již platilo a zajistily, aby zásobníky byly včas doplněny. Během zimy pokrývají spotřebu zhruba z 25 % až 30 %.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Každý ušetřený kubík
se počítá

KAŽDÝ UŠETŘENÝ KUBÍK SE POČÍTÁ

Mezinárodní energetická agentura (IEA) vydala dne 3. března **doporučení**, ve kterém poskytla Evropské unii 10-ti bodový plán na snížení závislosti na ruských dodávkách plynu. Opatření, která jsou plně v souladu se Zelenou dohodou, mohou Unii do jednoho roku zajistit snížení závislosti o více než 50 miliard m³, tedy zhruba o jednu třetinu.

Mezi klíčové kroky patří zajištění alternativních dodávek zemního plynu, a to v objemu cca 30 miliard m³ do jednoho roku, zavedení minimální povinnosti skladování plynu, urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie či maximalizace výroby energie z jádra a bioenergie, což by snížilo roční spotřebu zemního plynu o dalších 13 miliard m³.

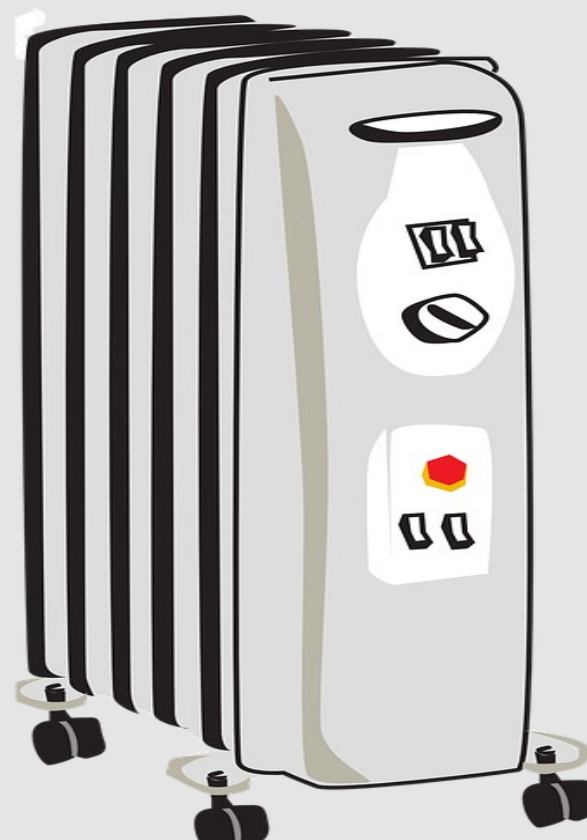
IEA dále věnuje pozornost úsporám zemního plynu ve veřejných budovách a v domácnostech. Urychlená výměna plynových kotlů za tepelná čerpadla by mohla snížit roční spotřebu EU o 2 miliardy m³ a stejný objem je možné uspořit zlepšením energetické účinnosti v budovách a průmyslu.

Příspěvek ke snížení závislosti na ruském zemním plynu můžou sami spotřebitelé. IEA uvádí, že pokud domácnosti nastaví na termostatu teplotu nižší o 1 °C, sníží se celková roční spotřeba zemního plynu v EU o 10 miliard m³.

Dostupné zdroje uvádí, že Evropa platí Rusku za ropu a plyn zhruba 500 až 600 milionů eur každý den. Podle **odhadu** think-tanku Bruegel v důsledku nárůstu cen platila Evropa začátkem března každý den Rusku 600 milionů eur za plyn a dalších 350 milionů eur za ropu. Pokračující platby za využívání energie však Rusko, které je ve válečném stavu, využívá na financování své armády.

IEA nezahrnula do 10-ti bodového doporučení návrhy, které nejsou v souladu se Zelenou dohodou. Nicméně výkonný ředitel IEA Fatih Birol uvedl, že pokud by Evropská unie byla odhodlána postupovat při snižování závislosti rychleji, mohla by krátkodobě využít výrobu energie z uhlí. Místopředseda Evropské komise Frans Timmermans v této souvislosti prohlásil, že pokud členské země, které plánovaly přechod z uhlí na krátkodobé využívání zemního plynu a následně na obnovitelné zdroje energie, zůstanou u uhlí déle a poté

rovnou přejdou na obnovitelné zdroje, je to vzhledem k současné geopolitické situaci v souladu s klimaticko-energetickou politikou.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Versailleská deklarace

VERSAILLESKÁ DEKLARACE

Prezidenti a premiéři členských zemí EU se ve dnech 10. až 11. března sešli na neformálním summitu ve Versailles, aby projednali důsledky ruské agrese vůči Ukrajině. Zvýšenou pozornost věnovali otázkám zlepšení obranných schopností, snížení energetické závislosti a vybudování odolnější a konkurenceschopnější hospodářské základny.

Závěrečná **deklarace** uvádí, že vzhledem k současné situaci je třeba přehodnotit bezpečnost dodávek energie a co nejrychleji postupně ukončit závislost EU na dovozu ruského plynu, ropy a uhlí. Navrhovaná opatření zahrnují diverzifikaci dodávek, mj. využíváním zkapalněného plynu (LNG) a bioplynu, rozvoj trhu s vodíkem, urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů energie, zlepšení energetické účinnosti či snižování závislosti na fosilních palivech při zohlednění vnitrostátních podmínek.

Členské země v této fázi nestanovily žádné konkrétní datum pro vyřazení ruských fosilních paliv. Požádaly Evropskou komisi, aby do konce května vypracovala podrobný návrh **plánu REPowerEU**. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová v souvislosti s ukončením dodávek ruského plynu považuje za reálný rok 2027.

Zatímco pobaltské státy a Polsko tlačí na zpřísnění sankcí vůči Rusku, včetně okamžitého zákazu dovozu fosilních paliv, Německo zvolilo postupnější přístup. Spolkový ministr hospodářství Habeck upozornil na možné důsledky embarga na ruské zdroje s tím, že další nárůst cen energií by ohrozil sociální smír. Současně potvrdil, že Německo usiluje o dosažení nezávislosti na ruském uhlí a ropě, a to do podzimu, resp. do konce letošního roku. Co se týká plynu plánuje spolková vláda postupný odklon. Bezprostředně po zahájení ruské invaze na Ukrajinu zastavila projekt Nord Stream 2. Zároveň uvedla, že bude investovat do infrastruktury pro dovoz LNG. Dva nové terminály hodlá vybudovat a zprovoznit do konce roku 2024 na pobřeží Severního moře.

Podle serveru Politico zaplatila Evropská unie v loňském roce Rusku za energie 99 miliard eur, přičemž nejvíce se na dovozu podílelo Německo (40 miliard eur).

**Mechanismus
uhlíkového vyrovnání
na hranicích****MECHANISMUS UHLÍKOVÉHO
VYROVNÁNÍ NA HRANICÍCH**

Rada dne 15. března dosáhla dohody, v podobě **obecného přístupu**, ohledně návrhu na zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM).

Návrh nařízení, kterým se mechanismus CBAM (carbon border adjustment mechanism) zavádí, je součástí balíčku Fit for 55. Jeho hlavním cílem je zabránit úniku uhlíku. Zároveň by měl podpořit nacenění uhlíku v globálním měřítku.

Mechanismus CBAM představuje doplněk k systému EU ETS a je založen na systému certifikátů (dokládajících intenzitu emisí obsažených ve výrobcích), které budou nakupovat dovozci zboží ze zemí mimo EU. V první fázi by se měl vztahovat na dovoz elektřiny, cementu, oceli a železa, hliníku a hnojiv.

Ve srovnání s původním návrhem Komise prosazují členské státy větší centralizaci správy CBAM. Rada rovněž předpokládá minimální prahovou hodnotu zboží ve výši

150 eur na zásilku, která dovoz zboží od povinnosti mechanismu CBAM osvobodí.

Rada v této fázi ještě nedosáhla shody v řadě otázek, které úzce souvisí s mechanismem CBAM, ale nejsou součástí tohoto legislativního návrhu. Týká se to zejména postupného ukončení bezplatných povolenek odvětvím, na která se mechanismus CBAM vztahuje, aby se zajistila kompatibilita s pravidly Světové obchodní organizace (WTO). Evropská komise v této souvislosti navrhuje uplatnění faktoru CBAM, který se bude počínaje rokem 2026 každoročně snižovat o 10procentních bodů, takže v dotčených sektorech by k ukončení bezplatného přidělování povolenek došlo v roce 2035.

Rada se také dále bude věnovat návrhu Komise na využití příjmů z mechanismu CBAM jako nového vlastního zdroje do rozpočtu EU. Zároveň vzala na vědomí zřízení mezinárodního klimatického klubu jako paralelní platformy k diskusi o stanovení ceny uhlíku.

Jakmile Rada dosáhne dostatečného pokroku při řešení souvisejících otázek, zahájí jednání s evropskými institucemi v rámci triangu. V Evropském parlamentu je příslušným výborem pro vypracování **zprávy** k návrhu Komise Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI). Zpravodaj, nizozemský europoslanec Mohammed Chahim (S&D), ve svém návrhu podpořil urychlení eliminace bezplatných povolenek.

Více o návrhu mechanismu CBAM se dočtete v červencovém bulletinu Energetika v EU [zde](#).

Více o mezinárodním klimatickém klubu v zářijovém bulletinu Energetika v EU [zde](#).

Evropská rada
k aktuální situaciEVROPSKÁ RADA
K AKTUÁLNÍ SITUACI

Od čtvrtka 24. března do pátku 25. března se v Bruselu uskutečnil summit hlav států a vlád Evropské unie – Evropská rada. Nosným tématem přitom byla ruská agrese na Ukrajině a důsledky pro EU. Jedním z klíčových témat diskusí byla i energetika – konkrétně otázka, jak snížit závislost na importech ruských energetických surovin a zároveň, jak bojovat s vysokými cenami energií?

Jednání předcházelo zveřejnění **opcí možných řešení** vypracovaných Evropskou komisí. To je samo o sobě mimořádná situace, neboť podklady pro jednání Evropské rady bývají zřídka kdy zveřejněny před jednáním. Komise v opčním dokumentu navrhla možná fiskální a regulatorní opatření pro boj s vysokými cenami a rovněž také opatření vedoucí ke snížení ruských importů.

Opční dokument byl zveřejněn v úterý. Ve čtvrtek proběhlo společné jednání před-

stavitelů EU a prezidenta USA Joe Bidena, který se s EU **dohodl** na mimořádném navýšení dodávek zkapalněného zemního plynu do EU. Vedoucí představitelé EU pak v pátek strávili většinu dne debatou o tom, jak nejlépe ulevit domácnostem a podnikům od rostoucích cen energií, protože cesta k energetickému mixu bez Ruska se zdá být stále dražší.

Španělsko a Portugalsko tvrdě prosazovaly přímý zásah do trhů s elektřinou v rámci bloku. Požadují možnost stanovit ceny elektřiny, aby se zabránilo tomu, že ceny zemního plynu automaticky zvýší ceny elektřiny. Podle informací serveru Politico španělský premiér Pedro Sánchez uvedl, že myšlenku oddělení trhů podpořily Itálie, Řecko, Slovensko, Rumunsko, Bulharsko, Belgie a Slovinsko. Kompromis nakonec umožnil Španělsku a Portugalsku přijmout "mimořádná dočasná opatření" ke snížení cen. Von der Leyenová uvedla, že Komise v květnu předloží možnosti trvalejších změn – především pak opětovnou reformu fungování trhu s elektřinou (tzv. **market design** byl naposledy změněn v roce 2018).

Německý kancléř Olaf Scholz novinářům řekl, že učinit Německo nezávislým na ruské ener-

gii "je velký, ale řešitelný úkol", a že k postupnému ukončení dodávek ruské energie "dojde mnohem rychleji, než se někteří lidé obávají". Francouzský prezident Emmanuel Macron uvedl, že nejlepším způsobem, jak toho dosáhnout, by byly dlouhodobé smlouvy o společném nákupu neruského plynu, což byla i jedna z opcí navržených Evropskou komisí.

Klíčovým **výstupem** summitu bylo prohlášení o záměru odstranit závislost na importech ruského plynu, „co nejdříve to bude možné“. Evropská rada za tímto účelem vyzvala Evropskou komisi, aby v úzké koordinaci s členskými státy vypracovala do konce května ambiciózní a robustní plán, jak cíle dosáhnout. V oblasti řešení cenové krize Evropská rada vyzvala členské státy, aby v co nejvyšší možné míře využívaly opatření na podzim navržená Komisí v rámci tzv. **tool-boxu**.

Zároveň se lídři shodli na možnosti dočasného zdanění či regulatorních opatřeních, po kterých volaly Španělsko a Portugalsko. Současně ale bylo zdůrazněno, že veškerá opatření by měla být důsledně diskutována

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Evropská rada
k aktuální situaci

se zainteresovanými subjekty na energetických trzích.

Lze očekávat, že energetika bude jedním z témat na nadcházejících summitech, nejpozději pak po zveřejnění konkrétních návrhů opatření v květnu letošního roku.

Diskuse o jádru
a plynu v taxonomiiDISKUSE O JÁDRU
A PLYNU V TAXONOMII

Evropská komise na začátku února zveřejnila dlouho očekávaný **doplňkový delegovaný akt v rámci taxonomie udržitelných financí, který určuje podmínky pro jadernou energetiku a zemní plyn, aby mohly být označeny za udržitelné aktivity. Následně 9. března Komise návrh textu oficiálně předala Radě EU a Evropskému parlamentu, čímž bylo spuštěno období přezkumu textu (tzv. Scrutiny Period). Ještě předtím, konkrétně 3. března, se uskutečnila **debata Evropského energetického fóra právě k tématu taxonomie a doplňkového delegovaného aktu.****

Debate byla pochopitelně značně ovlivněna situací na Ukrajině, která staví celkovou diskusi o podobě evropské energetické politiky do zcela bezprecedentního kontextu. Vzhledem k tomu, že debata probíhala v režimu Chatham House Rule (tedy je o ní možné obecně referovat, ale není dovoleno citovat ani uvádět příslušnost řečníků), přinášíme vám obecné shrnutí diskuse.

V rámci diskuse opakovaně zaznělo, že navr-

žený doplňkový delegovaný akt rozhodně není bezchybný, ale i tak je nezbytné, aby se vývoj taxonomie posunul dopředu a jak investoři, tak provozovatelé dotčených aktivit získali pevnou půdu pod nohama. Zároveň se opakovaly apely na nutnost zajištění dovozní nezávislosti na Rusku, přičemž tomuto cíli by měla být uzpůsobena i nedávno navržená legislativa pro trh s plynem.

Podmínky pro zemní plyn jsou podle přítomných zástupců průmyslu sice přísné, ale realistické. Největší výzvou podle nich bude zajištění stoprocentního nahrazení zemního plynu vodíkem (obnovitelných plynů) v plynových zdrojích již od roku 2036. Pro rozvoj plynárenství je nyní potřebný robustní politický rámec, především pak pro rozvoj obnovitelných plynů.

Mnozí účastníci také zdůrazňovali pozitivní roli jádra jakožto nízkouhlíkového zdroje. Jádro je podle nich zdroj, který zajistí bezemisní elektřinu, která bude díky elektrifikaci a elektromobilitě potřeba čím dál tím víc. Vzhledem k rostoucí roli elektrifikace, jejíž význam bude do budoucna i přes snahy o energetické úspory růst, je ale nešťastné, že je jádro v návrhu označeno pouze jako přechodná aktivita – což je mimo jiné

v protikladu se závěry zprávy **JRC**, která konstatovala, že jádro je, co se přínosů a negativ týče, na úrovni obnovitelných zdrojů energie.

Návrh doplňkového delegovaného aktu také stanovuje pro jadernou energetiku některé obtížně dosažitelné podmínky, jako například využití tzv. **Accident Tolerant Fuels** již v roce 2025, ačkoliv tato paliva odolná proti nehodám zatím nejsou komerčně dostupná, natož běžně používána.

Řečníci se na druhé straně ale shodovali, že je veskrze pozitivní, že jádro je součástí taxonomie, a že se – i ve světle současné krize – vrací do hry jako jedna z šancí pro dekarbonizaci evropské energetiky. V tomto kontextu přítomní řečníci volali po zajištění možnosti financování jaderných projektů ze zdrojů EU a po zařazení jádra do dotačních programů.

Po spuštění období přezkumu mají nyní Rada EU a Evropský parlament čtyři měsíce na prozkoumání textu a vyslovení jeho podpory či zamítnutí. Toto období může být na žádost legislativců prodlouženo o dodatečné dva měsíce. Rada může text odmítnout kvalifikovanou většinou, Evropský parlament pak prostou většinou.

Energetický statistický
balíček

ENERGETICKÝ STATISTICKÝ BALÍČEK

Eurostat – statistický úřad EU - představil v únoru tohoto roku několik zajímavých **energetických statistik**.

V dnešním článku představujeme čtyři z nich: dva soubory dlouhodobých datových řad do roku 2020 a dvě aktuálnější statistiky, pokrývající rok 2021, respektive leden letošního roku. Logicky ani poměrně výrazné proměny některých z uváděných hodnot svojí dynamikou nemohou konkurovat výkyvům, jimiž např. ceny energií reagují na současnou situaci, respektive napadení Ukrajiny Ruskem a válku tam probíhající. Data z dnešní doby, která se zdá být zatěžkávací zkouškou samotných základů (nejen) EU, se mění každým okamžikem a budou snad jednou moci být také analyzována jako jeden z varovných momentů pro celou globální společnost.

Jak se v nedávné minulosti vyvíjely ceny energií v Eurozóně?

V období mezi prosincem roku 2020 a stejným měsícem loňského roku stoupla cena dovážené energie o 115 %. Výrazně stoupla

rovněž cena za energie vyrobené v rámci Eurozóny, a to o 73 %. Vývoj tak silně kontrastuje s dosavadními dlouhodobými trendy, kdy cena importovaných energií nevykazovala výrazné odchylky (v roce 2020 zaznamenala dokonce pokles o 31 %) a cena domácích energií pouze velmi pozvolně stoupala (ve zmíněném období o 0,9 %) a v roce 2020 spadla o téměř 10 %. O tom, jak je tento skok bezprecedentní, svědčí například i skutečnost, že doposud nikdy v historii ceny nestoupily během roku o více než 30 % v případě importované energie a o více než 10 % v případě té domácí. V souvislosti s výše uvedenými nárůsty stoupá pochopitelně i cena za energie pro spotřebitele, v šetřeném období konkrétně o 25 %. Jak jsme upozornili v úvodu, i nápadně divoký loňský vývoj cen, který se mj. podílel na bezprecedentní situaci i na domácím trhu, se jeví jako mírné vlnění proti válečným cenám současnosti. Například velkoobchodní ceny zemního plynu v prvním týdnu v březnu atakovaly v případě dodávek pro dubnový odběr na nizozemském virtuálním uzlu TTF hranici 350 eur za megawatthodinu. Na nejistotě a nákladech s ní spojených nemění nic zjištění, že podobně jako rychle vzrostla cena i následně někdy spadla – ale i tak na hodnoty dříve nepředstavitelné.

Jak se vyvíjela míra energetické inflace?

Eurostat sleduje i celkovou míru tzv. energetické inflace tj. souhrnný vývoj ceny energií v čase. Hodnota energetické inflace činila v lednu letošního roku 27 %. Celkově inflace setrvale roste od května 2020, kdy byla vykázána nejnižší míra za 5 let (- 11 %), přičemž až do února loňského roku vydržela v záporných hodnotách (od - 9 % do - 1 %). Od března roku 2021 stoupá v kladných číslech. V listopadu 2021 činila 26 %. Lednová hodnota je nejvyšší od počátku měření v roce 1997. U zemního plynu dosáhla v lednu inflace hodnoty téměř 41 %, ostatní paliva jako benzín nebo nafta vystoupala na hodnotu 26 % a elektřina dosáhla inflační hodnoty 24 %. Co se týče jednotlivých zemí, obsadily první příčky Belgie (67 %), Nizozemsko (58 %), Litva (43 %) a Estonsko (41 %), na opačné straně žebříčku se nacházela Malta (0 %) a Chorvatsko s Portugalskem (obě země 12 %). Naše země byla s hodnotou mírně přesahující 20 % na 17. místě ze všech členských států Unie. Belgičtí odběratelé tak čelili trojnásobnému nárůstu cen oproti našim – ovšem samo o sobě toto konstatování nemá velkou vypovídací hodnotu z hlediska absolutních dopadů na domácnosti.

Energetický statický
balíček***Jak se vyvíjela závislost EU na dovozu energií?***

Zpracovatelé této statistiky jistě netušili, jak se fenomén závislosti (i před válkou mimořádně významný) stane kritickým v dnešní době. Ruská agrese vyvolala po desetiletí nepředstavitelnou radikální reakci Evropy a Spojených států vůči dovozu energií z východu a tato reakce zajistí převrátí historické údaje v příštích letech na hlavu. Berme tedy přehled připravený odborníky Eurostatu jako připomínku doby, kdy přes všechny problémy a varovné signály probíhal obchod s energiemi mezi EU a Ruskem spíše poklidně. Statistiky za rok 2020 ukázaly, že Unie v dotyčném roce importovala 57,5 % své spotřebované energie. To znamenalo pokles oproti rekordnímu roku 2019, kdy závislost překročila 60,5 %. Čistý dovoz poklesl o 12,6 % a hrubá disponibilní energie o 8,1 %, což bylo ovlivněno především snížením primární produkce. Změny souvisely s omezením poptávky v důsledku pandemie koronaviru a následnou hospodářskou krizí. Dovoz ropy poklesl pouze minimálně, konkrétně z 96,8 % v roce 2019 na 96,2 %, čímž se poprvé od roku 2016 zastavil růst této hodnoty, přičemž čísla z roku 2019 byla

nejvyšší od roku 1990 (tehdy se dovezlo 93,2 %). Procento dovezeného zemního plynu kleslo na 83,6 % oproti 89,6 % v roce 2019. Pevná fosilní paliva, která ovšem mají stále nižší celkový podíl na evropském energetickém mixu, se dovezla v poměru 35,8 %.

Jak se mění podíl OZE na vytápění a chlazení?

Závěrečný statistický výstup působí vůči předchozím jako relativně dobrá zpráva. Eurostat rovněž zveřejnil výsledky svého výzkumu, z něhož vyplývá, že v Evropské unii nadále stoupá podíl obnovitelných zdrojů energie (OZE) na celkovém množství energie spotřebované na chlazení a vytápění. V roce 2020 tvořily OZE již 23 % celkové spotřeby energie oproti 22 % v roce 2019 a například pouhých 12 % v roce 2004. Premiantem ve využívání OZE pro vytápění, respektive chlazení, je Švédsko (66 %), přičemž nejčastěji využitým způsobem výroby je biomasa a tepelná čerpadla. Více než poloviční hodnoty vykazují rovněž Estonsko a Finsko (oba 58 %), dále Lotyšsko (57 %), Dánsko (51 %) a atakuje je Litva (50 %). U Estonska a Litvy je tento poměr o 29 %, respektive 24 % vyšší než u celkového poměru OZE na jejich energetických mixech. Ze všech sledovaných ze-

mí je ovšem z logického důvodu v čele Island, který na tyto účely spotřebuje 80 % energie v podobě OZE. Nejmenší podíl OZE naopak vychází u Irska (6 %), Nizozemska a Belgie (oba 8 %). Česká republika se pohybuje těsně nad unijním průměrem (23,1 %) na patnáctém místě žebříčku, což mimo jiné znamená, že je ve využívání OZE ve vytápění a chlazení před zeměmi jako je Francie, Německo, Polsko nebo Slovensko, ale třeba za Portugalskem nebo Bulharskem.

